

Reserapport från Web Summit 2025

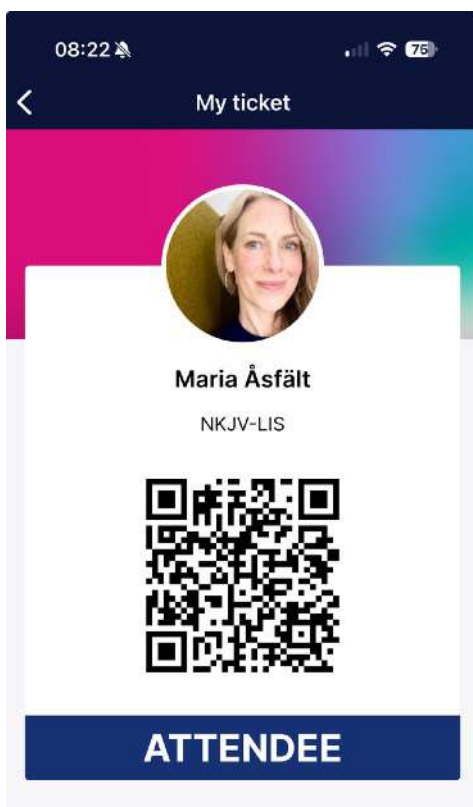
Maria Åsfält

Den 10-13 november 2025 deltog jag, tack vare Svensk biblioteksförenings resestipendium, i konferensen Web Summit i Lissabon, Portugal. Fyra intensiva dagar om AI, demokrati, innovation, geopolitik, ekonomi, etik, Kina, energi, digital suveränitet, representation, robotar och människor. Alla var där: teknikjättarna, världsmedierna, EU-politikerna, de digitala kreatörerna, startup-företagen, investerarna, juristerna, forskarna och aktivisterna. Dock inte bibliotekarierna: av 71 386 deltagare var vi enligt deltagarförteckningen totalt tre, och en av dem var jag. Stort tack till Svensk biblioteksförening som gjorde det möjligt för mig att åka!

Varför Web Summit?

Jag arbetar till vardags som bibliotekarie och verksamhetsledare på den Digitala & rörliga enheten inom Folkbiblioteken i Lund. Under de senaste tre åren har frågor kring AI och teknikens påverkan på informationssökning, demokrati och bibliotekens roll blivit allt mer brännande aktuella och något jag och mina kollegor diskuterar nästan dagligen. Jag har känt ett växande behov av att bredda och fördjupa min förståelse för den teknikutveckling som pågår och reflektera över hur den påverkar både mitt eget arbete och bibliotekens roll i ett större samhällsperspektiv.

Web Summit har kallats för "Davos för nördar" och har sedan den grundades år 2009 vuxit till att bli en av världens största teknik- och innovationskonferenser. Bland tidigare talare finns namn som Geoffrey Hinton, Margaret Atwood, Max Tegmark och Sam Altman. Konferensen är indelad i flera spår — AI Summit, Government Summit, New Media Summit, New Energy Summit och så vidare — och samlade redan förra året över 70 000 deltagare.

Det är några år sedan jag hörde talas om konferensen, men det var först i november 2024 när den svenska AI-kommissionen lyfte folkbibliotekens roll för att öka befolkningens kunskaper om AI som det klickade på allvar och jag såg relevansen för mitt eget arbete. Så intressant det skulle vara att besöka ett sammanhang där dessa frågor diskuteras ur många olika perspektiv, av personer som i

många fall driver eller befinner sig i framkanten av utvecklingen. Både för att lyssna in vad som sägs och för att reflektera över var vi på biblioteken står mitt i detta. Jag kom att tänka på föreningens resestipendium och bestämde mig för att söka.

Konferensdagarna 10-13 november 2025

Nästan ett år senare var det äntligen dags att åka till Lissabon. Redan på flygplatsen blev det uppenbart att en konferens av den här storleken gör avtryck även i Portugals huvudstad. En enorm Web Summit-skylt välkomnade i ankomsthallen och framför den stod en kö av människor som väntade på sin tur att ta en selfie.

Welcome to Web Summit: Utanför mässpaviljong nummer 1.

Själva konferensen hölls dels i MEO Arena som är Portugals största inomhusarena med kapacitet för 20 000 besökare, dels i fem intilliggande mässpaviljonger med ytterligare 14 scener och ett oräkneligt antal mässbord och montrar. Även i andra delar av staden pågick under veckan olika aktiviteter med koppling till konferensen.

Efter invigning på måndagen i en fullsatt MEO Arena följde tre hela dagar av föreläsningar, panelsamtal, meetups och myller på mässgolven. Däremellan en hel del köande, säkerhetskontroller och foodtruck-mat på stående fot.

För första gången på tio år hade mässan inte tur med vädret, och framåt onsdagen tilltog regnet, blåsten och åskan. Det lättades på paraplyförbudet, vädervarningarna skärptes från gult till orange och tv rapporterade om översvämningar utanför Lissabon.

Invigningen i MEO Arena.

På mässgolvet.. Bilden är retuscherad i syfte att anonymisera besökare.

Web Summit-appen plingade konstant av påminnelser om nästa event jag sparat i mitt schema, av olika inbjudningar och meddelanden från andra mässdeltagare som oftast tycktes leta finansiering till sin startup, men någon gång hade läst min profilsida och tyckt att min bakgrund som bibliotekarie lät intressant.

När jag lämnade konferensen gjorde jag det med känslan av att bara kunnat ta del av en bråkdel — och ändå så full av nya intryck, kunskap och perspektiv att jag omöjligen kan redogöra för dem alla här. Jag ska trots det göra ett försök att sammanfatta något av det jag tog med mig.

Nedslag från Web Summit

Vad sades då på Web Summit 2025? Våldigt många olika saker, förstås — och många motstridiga saker. Web Summit är inte en konferens som talar med en röst, snarare en kakafoni, och det är en del av det som gör den till en intressant samtidspegel. När jag nu ska berätta om vad jag hörde sägas blir det ofrånkomligen ett litet urval, några svepande linjer och enstaka nedslag.

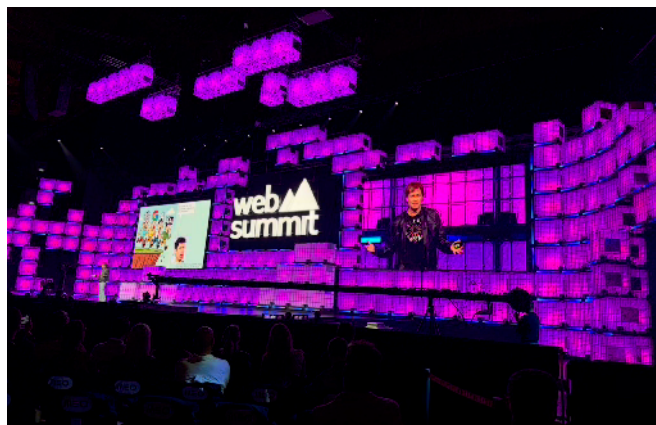
Web Summits grundare Paddy Cosgrave öppningstalade på China Summit.

Ett ämne som var hett på konferensen i år även om det inte stod i fokus för min del var Kina som nu tar stora snabba kliv såväl när det gäller AI-utveckling som energiomställning. För första gången ägnades kinesisk teknologi ett eget temaspår på Web Summit: China Summit.

Utifrån EU-horisont talades det mycket om AI-akten, som kritiker hävdade riskerar att hämma innovation, hindra europeiska företag från att konkurrera globalt och därmed hota den europeiska AI-suveräniteten. Andra, som Michael O’Flaherty, Europarådets kommissionär för mänskliga rättigheter, försvarade AI-akten och menade att reglering är helt nödvändig för att säkerställa att den potentiellt farliga AI-tekniken utvecklas med skydd för mänskliga rättigheter och demokratiska värderingar.

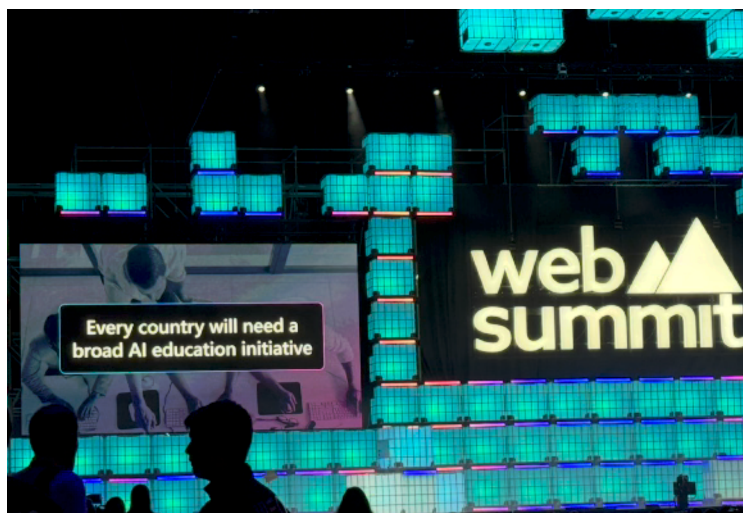
Inom spåret New Energy samlades miljöexperter och företag inom miljöteknik och energi. Där var återkommande samtalsämnen nödvändigheten, såväl ur ett hållbarhetsperspektiv som ett kommersiellt perspektiv, att den energislukande AI-revolutionen går följande med en annan industriell revolution, nämligen utveckling av ny, ren och billig energi.

Flera, däribland Max Tegmark, talade om vikten av att en handfull teknikjättar inte tillåts rusa i väg och ostörda sätta agendan för den teknikrevolution som sker just nu. Hur viktigt det är att vi andra intresserar oss för vad som sker, vågar höja rösten och efterfråga innovation som är till nytta för människor, som kan komma många till godo, som är säker och hållbar, som stärker demokratin och inte tvärtom

Max Tegmark på stora scenen.

syftar till att göra de flesta av oss överflödiga. Max Tegmarks budskap var att det finns anledning till optimism, eftersom en stor majoritet är för att utveckla AI som verktyg för att bota sjukdomar och lösa samhällsproblem, medan en försvinnande liten minoritet utöver de inblandade teknikföretagen själva vill se en kapplöpning mot superintelligent, generell och autonom AI som syftar till att ersätta människor. Problemet är bara att majoriteten behöver förstå och göra sig hörd innan den lilla minoriteten har hunnit springa i väg för långt.

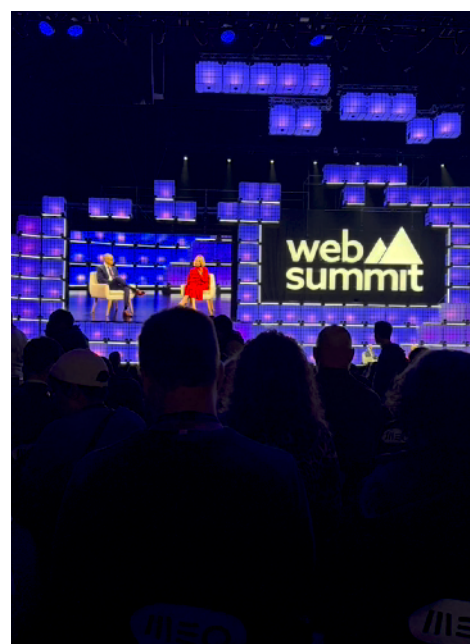

Brad Smith: "Every country will need a broad AI education initiative"

Brad Smith från Microsoft talade om behovet av bred folkbildning inom AI. Han varnade för att stora AI-klyftor redan är tydliga. En orsak är att många människor i världen fortfarande saknar tillgång till elektricitet. Det finns även stora skillnader i användning av AI mellan städer och landsbygd. Brad Smith påtalade även vikten av språklig och kulturell representation när AI

utvecklas. Idag dominerar engelskan stort. För att komma till verklig nytta behöver AI ha förståelse för de språk, samhällen och kulturella värderingar där den ska användas.

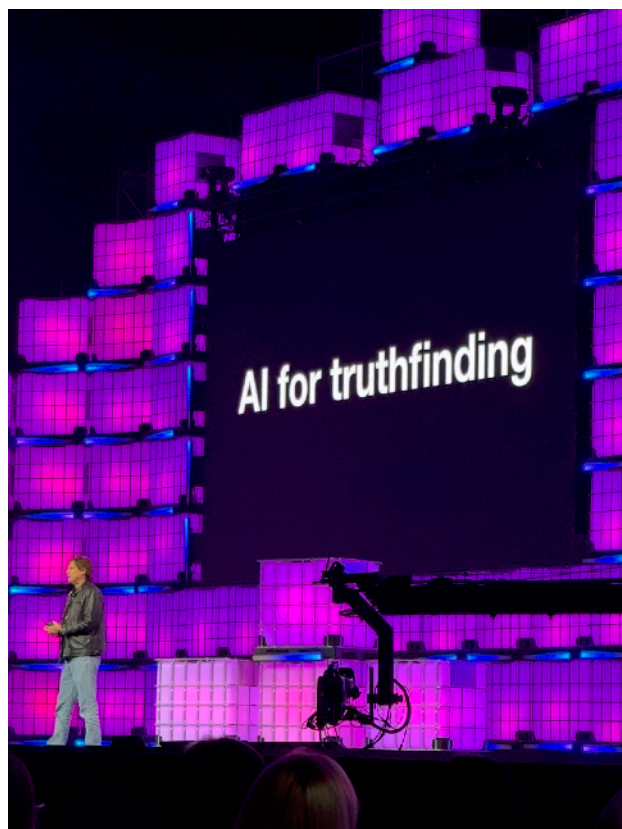
Flera scensamtal berörde hoten mot fri journalistik i en tid när behovet av granskning och oberoende medier är större än någonsin. Medier som New York Times, NPR och Wall Street Journal vittnade om polarisering och en ökad politisk press som gör det allt svårare att utöva fri journalistik — från personliga hot och hatkampanjer mot enskilda journalister till systematiska förtalsanmälningar och stämningar i syfte att skapa misstro och ekonomiskt pressa till tystnad. Dessa tendenser i kombination med den digitala omställningen innebär utmaningar för branschen, samtidigt som AI innebär nya möjligheter.

A.G. Sulzberger, New York Times i samtal med Katherine Maher, NPR.

Avslutande reflektioner

Ordet bibliotek nämndes inte många gånger på Web Summits scener, men för mig var det glasklart varför vi behöver vara delaktiga i de här samtalen. Konferensen var en fantastisk möjlighet att lyssna och reflektera över det. Nu ser jag fram emot att fortsätta och fördjupa samtalet med bibliotekariekollegor.

Max Tegmark: AI for truthfinding

Vi talar ofta om AI kopplat till desinformation — men AI-verktyg skulle också kunna utvecklas som vassa redskap för källkritik, hjälpa oss att upptäcka desinformation och vilseledande fakta. AI kan utvecklas för att ersätta personal — eller för att i händerna på kloka, kompetenta yrkesmänniskor stärka bibliotekens verksamhet.

AI och robotar kan ta bort eller automatisera rutinsysslor, administration och tunga moment som packning och bokuppsättning. AI skulle också kunna hjälpa oss att höja kvaliteten på referensarbetet, förbättra servicen för medborgarna, stötta utbildning, stärka det demokratiska uppdraget och öka tillgängligheten.

Någon talade på Web Summit om potentialen för en renässans för kvalitetsjournalistik när Internet svämmar över av AI-skräp. Jag tänker att detsamma gäller biblioteken som blir viktigare än någonsin. Tänk om AI-utvecklingen faktiskt kan bidra till en renässans för "informationssamhället" bortom Google och sociala medier-flöden?

Ett ord som nämndes påfallande ofta på Web Summit var ordet "trust" — förtroende. Såväl teknikföretag som politiker och nyhetsorganisationer talade om det som sin absolut största utmaning framöver — att bygga förtroende i en tid av misstro och polarisering.

Vi på biblioteken har inte bara värdefulla perspektiv och erfarenhet av information, människors behov och demokratiskt fotarbete att bidra med i diskussionen om AI. Vi har också ett stort förtroende från allmänheten att förvalta.

Därför hoppas jag att vi ska vara modiga och alerta nog att inte bara fundera på hur vi ska möta utmaningarna med AI när de landar hos oss. Utan fundera på vad vi själva ser för risker och möjligheter med det AI-stödda biblioteket och bibliotekens roll i AI-samhället och ta en aktiv del i det samtalet. Ett samtal som inte bara behöver handla om hur vi kan dra nytta av tekniken, utan även om vad vi inte bör överlåta åt AI. Vi står onekligen inför stora, spännande vägval och tiden att påverka är nu.

Än en gång, stort tack till Svensk biblioteksförening för möjligheten att åka på konferensen. Flygresan till Lissabon har klimatkompenserats i enlighet med föreningens resepolicy.

Lund, 30 november 2025